WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)
z dnia 6 października 2005 r. *

W sprawie C-9/04,

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Hoge Raad der Nederlanden (Niderlandy) postanowieniem z dnia 23 grudnia 2003 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 12 stycznia 2004 r.,, w postępowaniu karnym przeciwko:

Geharo BV,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: P. Jann, prezes izby, K. Lenaerts (sprawozdawca), N. Colneric, K. Schiemann i E. Levits, sędziowie,

rzecznik generalny: P. Léger,
sekretarz: R. Grass,

uwzględniając procedurę pisemną,

* Język postępowania: niderlandzki.

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu Geharo BV przez C.J. van Bavela oraz R. Bosmana, advocaten,

— w imieniu rządu greckiego przez M. Apessosa oraz M. Papidę i M. Tassopoulou, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu niderlandzkiego przez J. van Bakel oraz H.G. Sevenster, działające w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu fińskiego przez T. Pynnä, działającą w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu rządu szwedzkiego przez A. Krusego oraz K. Norman, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez F. Simonetti oraz R. Troostersa, działających w charakterze pełnomocników,

po wysłuchaniu opinii rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 14 lipca 2005 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni sekcji II pkt 3 załącznika II dyrektywy Rady 88/378/EWG z dnia 3 maja 1988 r. w sprawie zbliżania ustawodawstw państw członkowskich dotyczących bezpieczeństwa zabawek (Dz.U. L 187, str. 1) oraz art. 1 dyrektywy Rady 91/338/EWG z dnia 18 czerwca 1991 r. zmieniającej po raz dziesiąty dyrektywę 76/769/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich, odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (Dz.U. L 186, str. 59).

2 Wniosek ten złożono w ramach wszczętego przed Hoge Raad der Nederlanden postępowania karnego przeciwko Geharo BV (dalej zwanej „Geharo") ze względu na posiadanie przez nią na składzie zabawek o wyższej zawartości kadmu niż maksymalna dopuszczalna zawartość przewidziana w prawie niderlandzkim.

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

3 Dyrektywa 88/378 ma po pierwsze na celu usunięcie przeszkód w handlu między państwami członkowskimi poprzez ustanowienie norm zharmonizowanych dotyczących bezpieczeństwa zabawek, a po drugie zapewnienie konsumentom, a w szczególności dzieciom, skutecznej ochrony przed niebezpieczeństwami związanymi z używaniem zabawek.

4 W tym celu art. 2 ust. 1 dyrektywy stanowi, że „zabawki mogą być wprowadzane do obrotu tylko wówczas, gdy nie stanowią zagrożenia dla bezpieczeństwa i/lub zdrowia użytkowników lub osób trzecich wtedy, gdy są używane zgodnie z przeznaczeniem lub w sposób możliwy do przewidzenia, mając na uwadze normalne zachowanie dzieci".

5 Artykuł 3 tej dyrektywy stanowi, że „państwa członkowskie podejmują wszelkie kroki niezbędne dla zapewnienia, że zabawki nie mogą być wprowadzane do obrotu, jeżeli nie spełnią zasadniczych wymogów bezpieczeństwa wymienionych w załączniku II".

6 Sekcja II pkt 3 ppkt 1 załącznika II, zatytułowanego „Zasadnicze wymogi bezpieczeństwa zabawek" stanowi:

„Zabawki muszą być zaprojektowane i skonstruowane w taki sposób, żeby [...] nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia lub ryzyka zranienia w przypadku połknięcia, wprowadzenia do jakiegokolwiek otworu w ciele lub kontaktu ze skórą, śluzówką lub oczami.

W każdym przypadku muszą one być zgodne z odpowiednimi przepisami Wspólnoty dotyczącymi niektórych kategorii produktów lub zakazu, ograniczenia stosowania lub etykietowania niektórych niebezpiecznych substancji i preparatów".

7 Sekcja II pkt 3 ppkt 2 tego załącznika stanowi:

„W szczególności dla ochrony zdrowia dzieci przyswajalność wynikająca z używania zabawek nie może przekroczyć następujących poziomów dziennie:

[...]

0,6 g [µg] — kadm,

[...]

lub takich innych wartości, jakie mogą być ustanowione dla tych lub innych substancji w przepisach Wspólnoty na podstawie dowodów naukowych.

Przyswajalność tych substancji oznacza rozpuszczalny wyciąg mający znaczenie toksykologiczne".

8 Artykuł 1 ust. 1 dyrektywy Rady 76/769/EWG z dnia 27 lipca 1976 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (Dz.U. L 262, str. 201) stanowi:

„Bez uszczerbku dla stosowania innych odpowiednich przepisów wspólnotowych niniejsza dyrektywa ma na celu ograniczenie wprowadzania do obrotu i stosowania w państwach członkowskich Wspólnoty substancji i preparatów niebezpiecznych wymienionych w Załączniku".

9 Dyrektywa 76/769 została zmieniona między innymi dyrektywą 91/338, mającą na celu po pierwsze harmonizację krajowych przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu i stosowania wyrobów zawierających kadm, a po drugie zwalczanie zanieczyszczenia środowiska kadmem i ochronę zdrowia ludności.

10 Artykuł 1 dyrektywy 91/338 brzmi następująco:

„Załącznik I do dyrektywy 76/769/EWG otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszej dyrektywy. Jednakże nowe przepisy nie mają zastosowania do produktów zawierających kadm, które podlegają już prawodawstwu wspólnotowemu".

11 Zmiana wprowadzona przez dyrektywę 91/338 w załączniku I do dyrektywy 76/769 polega na dodaniu nowego punktu 24, który wymienia, dla określonej liczby wyrobów, trzy rodzaje zastosowań kadmu i jego związków, takich jak barwniki, stabilizatory i wyroby służące do powlekania powierzchni, których stosowanie reguluje.

12 Zgodnie ze wspomnianym pkt 24 ppkt 1.1 wyroby gotowe lub części składowe wyrobów wyprodukowanych z substancji oraz preparatów barwionych kadmem wymienionych w tym punkcie nie mogą być wprowadzane do obrotu, jeżeli zawartość kadmu przekracza 0,01% masy materiału plastycznego.

Uregulowania krajowe

13 Rozporządzenie ws. zabawek, będące aktem wykonawczym do ustawy o towarach (Warenwetbesluit Speelgoed) z dnia 29 maja 1991 r. (Stbl. 1991, nr 269) zostało wydane w celu dokonania transpozycji dyrektywy 88/378. Ustęp 11 załącznika II do tego rozporządzenia określa przepisy dotyczące bezpieczeństwa zabawek zawierających niebezpieczne substancje i preparaty oraz ustanawia ograniczenie przyswajalności kadmu do 0,6 μg na dzień.

14 W czasie, gdy popełniono zarzucane czyny, art. 2 ust. 1 rozporządzenia ws. kadmu, wydanego jako akt wykonawczy do ustawy o substancjach niebezpiecznych dla środowiska (Cadmiumbesluit Wet Milieugevaarlijke Stoffen) z dnia 12 października 1990 r. (Stbl. 1990, nr 538) w celu dokonania transpozycji dyrektyw 76/769 i 91/338 zakazywał produkcji, przywozu do Niderlandów, udostępniania osobie trzeciej lub przechowywania jako zapasów towarów wyrobów zawierających kadm.

15 Zgodnie z art. 1 rozporządzenia ws. kadmu określenie „wyroby zawierające kadm" oznacza w szczególności „wyroby, w których zastosowano kadm jako stabilizator, barwnik lub warstwę powlekającą, jak również wyroby, w których znajdują się tworzywa sztuczne lub barwienia o zawartości kadmu przekraczającej 50 mg/kg".

Postępowanie przed sądem krajowym i pytanie prejudycjalne

16 W ramach kontroli Inspectie Gezondheidsbescherming Waren en Veterinaire zaken (inspekcji ochrony zdrowia dla towarów i produktów weterynaryjnych), przeprowadzonej w lutym 1999 r. okazało się, że Geharo miała na składzie zabawki o zawartości kadmu przekraczającej 100 mg/kg.

17 Spółka została skazana za naruszenie rozporządzenia ws. kadmu w następstwie odwołania wniesionego od wyroku sądu pierwszej instancji, uniewinniającego ją od postawionych zarzutów.

18 Geharo wniosła kasację, utrzymując, że stosowanie tego rozporządzenia jest sprzeczne z dyrektywami wspólnotowymi. W tym względzie zwraca ona uwagę, że dyrektywa 88/378 zawiera przepisy szczególne dotyczące kadmu, przetransponowane do rozporządzenia ws. zabawek, z którymi te zabawki są zgodne. Jako że

dyrektywa 91/338, w myśl drugiego zdania art. 1, nie ma zastosowania do produktów zawierających kadm, które podlegają już uregulowaniom wspólnotowym, dyrektywa ta, której przepisy zostały przetransponowane do rozporządzenia ws. kadmu, nie ma zastosowania do tych zabawek.

19 W tych okolicznościach Hoge Raad der Nederlanden postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy art. 1 zdanie drugie dyrektywy [91/338] sprzeciwia się temu, by ustanowione tą dyrektywą przepisy dotyczące zawartości kadmu w wyrobach (gotowych) i częściach składowych wyrobów, o których mowa w załączniku do tej dyrektywy, obowiązywały w stosunku do zabawek w rozumieniu dyrektywy [88/378]?".

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

20 Sąd krajowy występujący z wnioskiem zmierza zasadniczo do uzyskania odpowiedzi na pytanie, czy art. 1 dyrektywy 91/338 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie temu, by wydany w tej dyrektywie zakaz sprzedaży wyrobów o zawartości kadmu przekraczającej dopuszczalne maksimum obowiązywał w stosunku do zabawek, objętych zakresem dyrektywy 88/378.

21 W tym względzie należy stwierdzić, że zarówno dyrektywa 88/378, jak i dyrektywa 91/338 określają normy dotyczące zawartości kadmu. Niemniej jednak normy te są różne i służą innym celom.

22 Jak zauważył rzecznik generalny w pkt 39–42 opinii, maksymalna zawartość wynosząca 0,01% masy materiału plastycznego, wprowadzona do dyrektywy 76/769 załącznikiem I dyrektywy 91/338 dla wyrobów barwionych za pomocą kadmu, dotyczy maksymalnej ilości kadmu, którą może zawierać produkt, podczas gdy maksymalna norma 0,6 μg przyswajalności, określona w sekcji II pkt 3 ppkt 2 załącznika II do dyrektywy 88/378 dotyczy zdolności danej substancji do rozprzestrzeniania się i wchłaniania jej przez organizm.

23 Fakt, że ustanowione w dyrektywach 88/378 i 91/338 normy określone są odnośnie do różnych wartości referencyjnych wynika z różnych celów tych dyrektyw. Dyrektywa 88/378, określając górną granicę dziennej przyswajalności dla kadmu, ma bowiem na celu ochronę użytkownika zabawki przed niebezpieczeństwami związanymi z właściwościami chemicznymi wyrobu w czasie jego używania, natomiast dyrektywa 91/338, ograniczając ilość kadmu w wyrobie, należy do przepisów z zakresu polityki ochrony ludności w ogóle przed rozprzestrzenianiem się kadmu w środowisku.

24 Mając na względzie odmienną treść i różne cele tych norm, stosowanie górnej granicy ilości kadmu, określonej w dyrektywie 91/338 do zabawek podlegających dyrektywie 88/378 nie kłóci się ze stosowaniem do tych zabawek limitu przyswajalności, określonego w dyrektywie 88/378.

25 Wniosku tego nie podważa art. 1 dyrektywy 91/338, na mocy którego jej przepisy nie mają zastosowania do produktów zawierających kadm, które podlegają już innym uregulowaniom wspólnotowym.

26 Przepisów ustanowionych dyrektywą 91/338 nie można bowiem rozumieć w ten sposób, że sprzeciwiają się one wszelkiemu stosowaniu w sposób kumulatywny norm określających zawartość kadmu. Należy przypomnieć w tym względzie, że przedmiotem tej dyrektywy jest dodanie do załącznika I dyrektywy 76/769 pewnych norm dotyczących kadmu. Lecz dyrektywa 91/338 nie wprowadziła zmian do art. 1 ust. 1 dyrektywy 76/769, zgodnie z którym ograniczenie wprowadzania do obrotu i stosowania w państwach członkowskich Wspólnoty substancji i preparatów niebezpiecznych wymienionych w tym załączniku stosuje się bez uszczerbku dla stosowania innych odpowiednich przepisów wspólnotowych.

27 Mając na uwadze, że przepisy te są w stosunku do siebie komplementarne, stosowanie do zabawek limitu przyswajalności kadmu określonego w dyrektywie 88/378 nie wyklucza stosowania do tych zabawek maksymalnej zawartości kadmu, określonej później przez dyrektywę 91/338.

28 W samej dyrektywie 88/378 przewidziano łączne stosowanie jej własnych norm i innych odpowiednich przepisów. Stanowi ona bowiem w sekcji II pkt 3 ppkt 1 załącznika II, że w każdym przypadku zabawki muszą być zgodne z odpowiednimi przepisami Wspólnoty dotyczącymi niektórych kategorii produktów lub zakazu, ograniczenia stosowania lub etykietowania niektórych niebezpiecznych substancji i preparatów.

29 Na zadane pytanie należy więc odpowiedzieć w ten sposób, że art. 1 zdanie drugie dyrektywy 91/338 należy interpretować w ten sposób, iż nie sprzeciwia się on temu, by wydany w tej dyrektywie zakaz sprzedaży wyrobów o zawartości kadmu przekraczającej dopuszczalne maksimum obowiązywał w stosunku do zabawek, objętych zakresem dyrektywy 88/378.

W przedmiocie kosztów

30 Dla stron postępowania głównego niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem krajowym, zatem do tego sądu należy zasądzenie kosztów. Koszty poniesione w celu przedłożenia uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 1 zdanie drugie dyrektywy Rady 91/338/EWG z dnia 18 czerwca 1991 r. zmieniającej po raz dziesiąty dyrektywę 76/769/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich, odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych 91/338 należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwia się on temu, by wydany w tej dyrektywie zakaz sprzedaży wyrobów o zawartości kadmu przekraczającej dopuszczalne maksimum obowiązywał w stosunku do zabawek, objętych zakresem dyrektywy Rady 88/378/EWG z dnia 3 maja 1988 r. w sprawie zbliżania ustawodawstw państw członkowskich dotyczących bezpieczeństwa zabawek.

Podpisy